

בית הדין הארצי לעבודה

ע"ר 54295-12-17

ניתן ביום 31 דצמבר 2018

המערערת

סיגל שוורץ

-

המשיב

דניאל אנגל

לפני: השופטת לאה גליקסמן, השופט רועי פוליאק, השופטת אילן סופר
נציגת ציבור (עובדים) גב' חיה שחר, נציג ציבור (מעסיקים) מר אמנון גדעון

בשם המערערת - עו"ד אורון חדי

בשם המשיב - עו"ד יצחק פרדמן

פסק דין

השופטת לאה גליקסמן:

1. ערעור זה סב על פסק דינה של רשמת בית הדין, השופטת אפרת קוקה, בתיק ע"ע 44109-02-17, שבו נתקבלה בקשתו של המשיב למחיקה על הסף של הערעור על פסק דינו של בית הדין האזורי בחיפה (ס"ע 4703-02-11), בשל האיחור בהגשתו.

הרקע לערעור והחלטת הרשמת

2. בפסק הדין מושא הבקשה דחה בית הדין האזורי את תביעתה של המערערת כנגד המשיב לפיצוי על פי חוק איסור לשון הרע, התשכ"ה – 1965.
3. פסק הדין ניתן ביום 27.10.2016, והערעור על פסק הדין הוגש ביום 21.2.2017. הבקשה לסילוק על הסף הוגשה ביום 10.8.2017. הודעת הערעור הוגשה על ידי בא כוח המערערת אשר ייצג אותה בבית הדין האזורי – עו"ד אורון חדי.
4. המשיב טען, בתמצית, כי ביום שבו ניתן פסק הדין צפה בו ב"כ המערערת, והוא לא הכחיש כי צפה בפסק הדין, אלא טען שהמתין להמצאתו כדין; גם המערערת עצמה הייתה מודעת לפסק הדין, וזאת נוכח העובדה שהשיבה לשתי בקשות בתיקים אחרים

בית הדין הארצי לעבודה

ע"ר 54295-12-17

שמנהלת המערערת נגד גורמים שונים, אליהן צורף פסק דינו של בית הדין האזורי. נוכח האמור, יש להחיל את כלל הידיעה, שכן מדובר בהשתהות שאינה סבירה, אשר יש לראות בה חוסר תום לב דיוני. סיכויי הערעור נמוכים, והוא הוגש כחלק מהתנהלות הכללית של המערערת המנהלת 22 הליכים כנגד גורמים שונים בצבא וברפואה.

5. תגובת המערערת לבקשה לסילוק על הסף הוגשה על ידי המערערת עצמה, לאחר שבהודעה מיום 3.10.2018 הודיעה כי שחררה את בא כוחה מייצוג וכי היא מייצגת את עצמה. עם זאת, מנוסח התגובה עולה כי הוכנה על ידי עו"ד חדי, שכן בסעיפים שבהם נטענו הטענות בנוגע להמצאת פסק הדין לעו"ד חדי, מופיע פעמים רבות הביטוי "הח"מ", וברור כי הכוונה לעו"ד חדי.

המערערת טענה כי יש לדחות את הבקשה נוכח העובדה שהבקשה לא נתמכה בתצהיר; הבקשה הוגשה בשיהוי – כחצי שנה לאחר הגשת הערעור, ולאחר שניתנו הנחיות בעניין הגשת סיכומי הצדדים ונקבע מועד לדיון; פסק הדין לא נמסר למערערת או לבא כוחה; נסיבות העניין אינן מצדיקות את החלת כלל הידיעה.

בכל הנוגע להמצאת פסק הדין טענה המערערת כי בהתאם לנתונים המתועדים במערכת נט המשפט פסק הדין נשלח לכתובתו הישנה של בא כוחה ברח' אברהם פרה 7 בכפר סבא ולא הגיע לידי. עוד נטען כי משרדו של עו"ד חדי הגיש לבית דין קמא בקשות וכיו"ב (למשל – בקשה להתיר הגשת סיכומי תשובה) תוך ציון כתובת המשרד העדכנית – רח' תע"ש 20 כפר סבא, והחלטות בית הדין דוורו אל המשרד הן באמצעות אתר "נט המשפט" והן באמצעות הפקס. כמו כן, הפעיל בא כוחה עו"ד חדי שירות דואר עוקב, והחלטות שנשלחו אליו לכתובת שאינה מעודכנת בנט המשפט התקבלו במשרדו של בא כוח המערערת; פסק הדין בעניינה של המערערת לא הומצא מעולם למשרדו של עו"ד חדי. פסק הדין הומצא לכתובתו הישנה (פרה 7 כפר סבא) אולם אין מדובר בהמצאה כדין: ראשית, כיוון שבמועד זה כבר הייתה מעודכנת כתובתו הפיזית החדשה ולא ברור מדוע נשלח פסק הדין לכתובת הישנה; שנית, עו"ד חדי הסכים לקבל הודעות ממערכת נט המשפט באמצעות הדוא"ל או באמצעות הודעה באתר ולא נשלחה אליו הודעה כלשהי.

תגובת המערערת לא נתמכה בתצהיר, ולעניין זה נאמר בתגובה כי **"כל המידע העובדתי דלעיל הינו מידע זמין לכל אדם בעל גישה לתיק ועל כן אין הח"מ תומך את הטענות בתצהיר"**.

בית הדין הארצי לעבודה

ע"ר 54295-12-17

אשר לצפיית בא כוחה של המערערת בפסק כדין במערכת נט המשפט נטען כי בהתאם לפסיקה, צפייה בנט המשפט אינה בגדר המצאה כדין. לעניין זה נטען כי היו מקרים שבהם היה מסמך שנחזה להיות פסק דין במערכת נט המשפט והתברר כי מדובר בטיוטה שאינה פסק דין, ועל כן הותקנו תקנות הקובעות כי מניין הימים תחילתו בהמצאה כדין של פסק הדין; המערערת פעלה בתום לב מוחלט, לא המתינה עד קץ כל הדורות, וכאשר הבחינה כי פסק הדין לא הומצא אליה פעלה להגשת ערעור; לא מתקיימות הנסיבות המצדיקות החלת כלל הידיעה.

6. בתגובה לתשובת המערערת הוסיף המשיב כי המערערת לא צירפה אסמכתא לטענתה בדבר עדכון כתובתו של בא כוחה במערכת נט המשפט, כמו גם לטענתה אודות הפעלת שירות "דואר עוקב"; נוכח מידת האיחור, קיימת הצדקה להחלת כלל הידיעה.

7. **בפסק דינה של הרשמת התקבלה הבקשה לסילוק על הסף של הערעור מנימוקים אלה:**

7.1. על פי תקנה 480 לתקנות סדר הדין האזרחי, תשמ"ד-1984 (להלן – **התקנות** או **תקנות סדר הדין האזרחי**) החלה בבית הדין לעבודה מכוח תקנה 129 לתקנות בית הדין לעבודה (סדרי דין), התשנ"ב – 1991, בעל דין שמסר לבית המשפט כתובת לשם המצאת כתבי בי – דין מושתק מלטעון נגד המצאה שבוצעה לאותה כתובת אם לא מסר עובר לכך הודעה בכתב לבית הדין על שינוי במענו. לצורך שינוי כתובת המצאה, נדרש בעל דין להגיש הודעה ברורה, מובחנת ומפורשת לבית המשפט, ואין די בציון מען המצאה חדש בראש כתבי בית הדין המוגשים במהלך ההליך המשפטי. הודעה ברורה, מובחנת ומפורשת מתבקשת גם מטעמים של ודאות ויעילות דיונית, שכן אין לצפות ממזכירות בית הדין לבחון כל אחד מכתבי הטענות העוברים תחת ידה בכדי לאתר שינויים אפשריים בפרטי ההתקשרות עם הצדדים.

7.2. במקרה הנדון, בירור עם אגף המחשוב בהנהלת בתי המשפט מעלה כי ב"כ המערער, עו"ד אורון חדי, עדכן את כתובתו להמצאת כתבי בי דין פעמיים באמצעות הטופס הייעודי המצוי באתר הרשות השופטת: האחת, ביום 22.7.2013, אז עדכן את כתובתו לרח' תל חי 82 בכפר סבא; השנייה, ביום 27.3.2014, שאז עדכן את כתובתו לרח' אברהם פררה 7/40 בכפר סבא. ממועד זה לא עדכן ב"כ המערערת את כתובתו להמצאת כתבי בי דין וכתובתו מצוינת גם כיום במאגר הגורמים במערכת נט המשפט ברח' אברהם פררה. בהתאם, המציאה מזכירות בית הדין את פסק הדין לכתובת ברח' אברהם פררה 7/40 בדואר רשום עם אישור

בית הדין הארצי לעבודה

ע"ר 54295-12-17

מסירה. אמנם, בראש כתבי בי הדין האחרונים שהגיש ב"כ המערערת לקראת סיום ההליכים בבית הדין האזורי צויינה כתובת חדשה, אולם זאת, מבלי שהוגשה מטעמו בקשה ברורה, מובחנת ומפורשת לשינוי מען באופן אשר ניתן לראות בו הודעה בכתב על שינוי מען.

נוכח האמור, יש לראות את יום 6.11.2016, היום בו ביקר איש רשות הדואר במען עליו הודיע ב"כ המערערת לבית הדין ככתובתו לשם המצאת כתבי בי דין, כיום בו הומצא פסק הדין למערערת כדין.

אין מקום להידרש לטענה בענין הפעלת שירות "דואר עוקב", משלא הובאה כל אסמכתא לטענה זו.

7.3. בכל הנוגע להחלת כלל הידיעה קבעה הרשמת כי אין מקום לדון בכך נוכח המסקנה כי פסק הדין הומצא כדין. מכל מקום, המערערת אינה מכחישה בתגובתה את צפייתו של בא כוחה בפסק הדין במערכת נט המשפט סמוך למועד נתינתו ואת טענתו של המשיב אודות ידיעתה על פסק הדין זמן רב טרם הגשת הערעור. אמנם, בהתאם להלכה הפסוקה צפייה יזומה במערכת נט המשפט, להבדיל מהמצאה אלקטרונית, אינה מהווה המצאה כדין, אולם יש בה בנסיבות העניין, כדי להצביע על כך שהקביעה לפיה פסק הדין הומצא כדין לכתובתו המעודכנת של ב"כ המערערת אינה נכונה רק בהיבט הפרוצדורלי אלא אף עולה בקנה אחד עם עקרונות של צדק מהותי, שכן במשך תקופה ארוכה עמדה למערערת האפשרות להגיש ערעור על פסק הדין של בית הדין האזורי אולם היא נמנעה מהגשתו, אף שהיא בקיאה בהתדיינות משפטית ולא ניתן לומר כי לא ידעה את אשר לפניה.

7.4. טענת השיהוי שהעלתה המערערת אינה מצדיקה את דחיית הבקשה. אכן, בקשת המשיב הוגשה מספר חודשים לאחר שהוגש הערעור, אולם הבקשה הוגשה טרם הגשת סיכומי הצדדים וטרם קיומם של הליכים מהותיים כלשהם בערעור.

טענות הצדדים בערעור על החלטת הרשמת

8. הערעור על החלטת הרשמת הוגש על ידי בא כוחה עו"ד אורון חדי.
9. **המערערת טענה** כי פסק הדין לא הומצא לה מעולם למשרדו של בא כוחה, למרות שבא כוחה עדכן את כתובת המשרד במערכת נט המשפט ככתובת "התעש 20 כפר סבא" כבר ביום 17.5.2016; קביעת הרשמת לפיה עודכנה רק פעמיים כתובת משרדו של בא כוח המערערת, האחרונה שבהם לרח' פררה 7 בכפר סבא – אינה מתיישבת עם

בית הדין הארצי לעבודה

ע"ר 54295-12-17

הנתונים במערכת נט המשפט ; בכל מקרה, פסק הדין **לא הומצא** לכתובת ברח' פררה 7 בכפר סבא, כי הוא לא נמסר למאן שהוא או הודבק, אלא הוחזר לבית הדין, ועל כן אין תחולה לתקנה 480 לתקנות סדר הדין האזרחי ; צפייה יזומה במערכת נט המשפט אינה בגדר המצאה כדין ; עצם קיומו של מסמך הנחזה להיות פסק דין ואף צפייה בו אינם מביאים לתחילת מניין הימים להגשת ערעור, גם בשל העובדה שלעתים מסמך מוצג כפסק דין במערכת נט המשפט ובדיעבד מתברר כי מדובר בטיוטה ; המערערת פעלה בתום לב מוחלט, לא המתינה עד קץ כל הדורות, וכאשר הבחינה כי פסק הדין לא הומצא אליה כדין פעלה להגשת ערעור מתאים לבית דין זה ; רק במקרים חריגים של חוסר תום לב יש לקבוע כי מניין הימים להגשת ערעור הוא מועד הידיעה על פסק הדין ולא מועד המצאתו כדין.

10. המשיב טען כי אין להתערב בהחלטת הרשמת כי פסק הדין הומצא באמצעות דואר רשום למען המעודכן של ב"כ המערערת, וכי על פי תקנה 480 לתקנות יש לראות בכך המצאה כדין. בהקשר זה הודגש כי ב"כ המערערת לא הגיש תצהיר באשר לעדכון כתובתו ; לחלופין, יש להחיל את כלל הידיעה, נוכח העובדה שב"כ המערערת צפה בפסק הדין ביום נתינתו (27.10.2016), וכן נוכח העובדה שהמערערת הייתה מודעת לפסק דינו של בית הדין האזורי, שצורף לכתבי בי דין בשני הליכים אחרים שהמערערת מנהלת. לא ניתן לקבל ישיבה של בעל דין "בחיבוק ידיים" ולא ניתן לקבל איחור כה משמעותי מהמועד שבו נודע לבעל דין על פסק הדין.

11. בתשובתה חזרה המערערת על טענותיה בפני הרשמת ועל טענותיה בערעור.

הכרעה

12. לאחר בחינת טענות הצדדים וכלל חומר התיק, הגענו לכלל מסקנה כי דין הערעור להידחות, מהטעם שיש להחיל במקרה זה את "כלל הידיעה". זאת, מנימוקים שנפרט להלן.

המצאת פסק הדין :

13. נוכח העובדה שצורף להודעת הערעור על פסק דינה של הרשמת צילום מסך ממערכת נט המשפט, שעל פיו כתובתו של ב"כ המערערת היא רח' תעש 20 בכפר סבא, וכי כתובת זו עודכנה כבר בחודש מאי 2016, נערכה בדיקה נוספת במערכת נט המשפט. תוצאות הבדיקה העלו כי יש במערכת נט המשפט **שני** מאגרי גורמים רלוונטיים לעורכי דין : **האחד** – עורכי דין ; **השני** – משרדי עורכי דין/לשכות משפטיות. מבדיקה עלה כי

בית הדין הארצי לעבודה

ע"ר 54295-12-17

במאגר "עורכי דין", גם כיום כתובתו של ב"כ המערערת היא רח' אברהם פררה 7/40 כפר סבא, וכי מועד העדכון האחרון של הכתובת הוא יום 27.3.2014, כפי שקבעה הרשמת בהחלטתה. בתיק בית הדין האזורי, כתובתו המעודכנת של ב"כ המערערת גם כיום היא רח' אברהם פררה 7/40 כפר סבא. לעומת זאת, במאגר הגורמים "משרדי עורכי דין/לשכות משפטיות", הכתובת המעודכנת היא רח' תעש 20 כפר סבא, והעדכון האחרון הוא מיום 17.5.2016, כנטען על ידי ב"כ המערערת.

14. נוכח המסקנה אליה הגענו, שלפיה יש מקום לקבל את הבקשה לסילוק על הסף של הערעור מכוח "כלל הידיעה", לא מצאנו מקום לעריכת בירור בשאלה האם ב"כ המערערת היה מודע לקיומם של שני מאגרי גורמים במערכת נט המשפט, לכך שעליו לעדכן את כתובתו בשני מאגרי הגורמים, ולכך שהכתובת בפרטיו בתיק בית הדין האזורי לא עודכנה, שכן גם כיום היא רח' אברהם פררה 7/40 כפר סבא. לפיכך, נקודת המוצא לדיון בערעור היא שלא הייתה המצאה כדין של פסק הדין, ויש לבחון אם יש מקום להחיל בענייננו את "כלל הידיעה".

כלל הידיעה:

15. שאלת היחס בין "כלל ההמצאה" לבין "כלל הידיעה" נדונה לא אחת בפסיקתו של בית דין זה. כידוע, הכלל הוא שיש להעדיף את "כלל ההמצאה" על פני "כלל הידיעה", וזאת בתנאי ש"כלל ההמצאה" אינו משמש מנוף להתנהגות חסרת תום לב, בלתי מוצדקת או בלתי מידתית של הצד שכנגד, או לשימוש בלתי סביר בהליכי בית משפט. בעניין זה נפסק מפי חברי, השופט איטח (כתוארו אז), בעניין **חיים כץ** [ע"ר (ארצי) 41346-03-12 **חיים כץ** – **נופשים פלוס בע"מ** (11.4.2013)] כך:

"מנין הימים להגשת ערעור נקבע **בתקנות בית הדין לעבודה (סדרי דין)**, **התשנ"ב – 1991** (להלן – **התקנות**). לפי התקנות, נקצבו 30 ימים להגשת הערעור (תקנה 73 לתקנות). לפי תקנות אלה מנין הימים הוא מיום 'שימוע' פסק הדין או מיום **ההמצאה** של פסק הדין או של כתב הערעור, לפי העניין. אופן 'ההמצאה' נקבע בתקנות 475 - 503 **לתקסד"א**, אשר חלות בבתי הדין לעבודה מכוח תקנה 129 לתקנות. רק המצאה כפי שנקבע בתקנות מתחילה את מנין הימים שנקצבו לבעל דין לביצוע פעולה משפטית. מסירת כתב בית דין או פסק דין שלא לפי הקבוע בתקנות לא נחשבת כהמצאה. גישה זו כונתה בפסיקה "כלל ההמצאה", והיא נועדה לספק את הודאות הדרושה לצורך מנין הימים.

בית הדין הארצי לעבודה

ע"ר 54295-12-17

עם זאת, וכפי שנקבע בפסיקת בית המשפט העליון [רע"א 11286/05
אריק זמיר נ' בנק לאומי למשכנתאות בע"מ (2007) ובפסיקת בית דין
זה (ע"ר (ארצי) 38199-05-11 נתן קרמר - שרה אורן (29.8.2011):

'במרוצת השנים, התפתחה בפסיקה גישה לפיה ניתן, במקרים מיוחדים, למנות את הימים להגשת ערעור מן המועד בו הגיע פסק הדין לידיעתו של המערער, אף אם פסק הדין עליו הוא מבקש לערער הומצא לו במועד מאוחר יותר. גישה זו כונתה בפסיקה "כלל הידיעה". על פי גישה זו, ניתן לתת תוקף ל"כלל הידיעה" במקרים חריגים ומיוחדים בהם קיים "דבר מה נוסף", כלשונו, המצדיק סטייה מן האיזון שערך מחוקק המשנה בדיני ההמצאה שבתקנות. גישה זו אומצה על ידי בית דין זה. כך, בפרשת שדה (עא"ח 18/07 ד"ר אילן שדה – אוניברסיטת בן גוריון; פסק דין מיום 3.3.08) נקבע העקרון כי "גישת הידיעה" תיושם במקרים חריגים בלבד בהם מתקיימים שני תנאים בסיסיים של ידיעה ממשית של בעל הדין על תוכן פסק הדין ואופן התנהגותו בניהול ההליכים מאז. הכלל הוא שיש להעדיף את "כלל ההמצאה" על פני "כלל הידיעה", זאת בתנאי ש"כלל ההמצאה" אינו משמש מנוף להתנהגות חסרת תום לב, בלתי מוצדקת או בלתי מידתית של הצד שכנגד, או לשימוש בלתי סביר בהליכי בית משפט."

וראו גם: ע"ר (ארצי) 9925-04-12 מדינת ישראל – מירון חומש (20.9.2012); עא"ח (ארצי) 48/06 בית יוסף בע"מ – שרה חן (2007); ע"ר (ארצי) 25768-11-13 מדינת ישראל – דנה תמר פרבר (20.10.2014).

16. בעניין לובנה אבו עוקסה [רע"א 8467/06 לובנה אבו עוקסה נ' בית הברזל טנוס בע"מ (8.7.2010)] קבע בית המשפט העליון כי ניתן לקבוע שיש להתחיל ולמנות את הימים להגשת הערעור מהמועד בו ניסו להמציא את פסק הדין לידי בעל הדין המערער, אם הוכח כי הוא ידע על פסק הדין בצורה מלאה וברורה, הוכח כי בעל הדין המערער פעל בחוסר תום לב לאור ידיעה זו, עת בעל הדין המבקש לערער נאחז או אף משתמש בפגם בהמצאה על מנת להשיג יתרון דיוני החורג מתכלית התקנה. חובת תום הלב תיבחן לאור התנהגותו של בעל הדין המערער וחלוף הזמן.

17. אין להתעלם מכך, שפסקי הדין האמורים ניתנו בתקופה אחרת, טרם השינויים מרחיקי הלכת שחלו במערכת "נט המשפט", המאפשרים כיום לבעלי הדין ולבאי כוחם לעקוב בזמן אמת אחר מתן החלטות ופסקי דין באמצעות מערכת נט המשפט, ודרך

בית הדין הארצי לעבודה

ע"ר 54295-12-17

ההמצאה העיקרית היא דיוור אלקטרוני. שינויים מרחיקי לכת אלה מחייבים התאמתן של הפסיקה בעניין היחס בין "כלל ההמצאה" ל"כלל ידיעה" ואמות המידה להתנהלות דיונית בחוסר תוס לב למציאות החדשה. ביטוי לכך ניתן למצוא הן בפסיקתו של בית דין זה והן בפסיקתו של בית המשפט העליון.

18. בעניין עמישב – מוסט [ער (ארצי) 47788-12-15 עמישב שרותים בע"מ - רמי מוסט (21.11.2016)] נקבע כי על פי נוסח תקנות סדר הדין האזרחי, צפייה יזומה בנט המשפט בהחלטה או בפסק הדין של בעל דין או בא כוחו או עצם משלוח הודעה באתר על כתב בי דין על ידי המזכירות אינם בגדר "המצאה כדין" על פי התקנות. כתב בי דין ייחשב ככתב בי דין שהומצא כדין רק אם נתקבלה הודעת דוא"ל הכוללת קישור להחלטה או לפסק הדין בכתובת הדוא"ל שמסר בעל דין או בא כוחו להנהלת בתי המשפט. אשר ליחס בין "כלל הידיעה" ל"כלל ההמצאה" בעידן "נט המשפט" נפסק כי -

"אכן, תכלית הוראת השעה היא ליצור "כלל הדדיות", כך שהן עורכי הדין והן בתי המשפט יוכלו להשתמש במערכת נט המשפט לצורך המצאת כתבי בי דין, באופן שהמצאה באמצעות מערכת נט המשפט תיחשב כהמצאה כדין, וכי דרך המלך להמצאת החלטות על ידי בית המשפט תהיה באמצעות מערכת נט המשפט ולא באמצעים אחרים, שעלותם גבוהה יותר. מנגד, כאמור, יש קושי לקבוע שכל צפייה אקראית בהחלטה או בפסק הדין, צפייה שכאמור יכול שתיעשה על ידי עובד ממשרדו של עורך הדין ולא על ידו, תיחשב כהמצאה כדין, שממנה יחל מניין הימים להגשת הליך ערעורי. יתכן, שעם חלוף הזמן, ככל שיוטמע התהליך של המצאת כתבי בי דין באמצעות מערכת נט המשפט, יהיה מקום לקבוע כי יש לראות במועד הצפייה במערכת נט המשפט המצאה כדין מכוח "כלל הידיעה", אם כי כמובהר יש פנים לכאן ולכאן בעניין זה. בכל מקרה, כפי שקבע בית המשפט העליון בפסק דין הכשרת הישוב, אין לקבל טענה של בעל דין כי במקרה שלא נתקבלה על ידו הודעת דוא"ל על פסק הדין ושפסק הדין לא הומצא כדין בדו"ח אחרת, הוא זכאי להגיש הליך ערעורי בכל מועד שהוא. גם בהתנהלות הדיונית מוטלת על בעל דין חובה לנהוג בתום לב, ויש מקרים בהם המתנה בחוסר מעש פרק זמן ממושך תיחשב כהתנהלות הנגועה בחוסר תום לב, ותביא להחלת "כלל הידיעה".

(ההדגשה הוספה – ל.ג.).

בעניין עמישב – מוסט נפסק שאין להחיל את כלל הידיעה, נוכח פער הזמנים הקצר בין המועד להגשת ערעור על פי "כלל הידיעה" לבין המועד להגשת ערעור על פי "כלל ההמצאה", שעמד על יומיים בלבד.

19. נוכח חובת תום הלב הדיונית החלה על בעל דין בעידן "נט המשפט" נפסק בעניין בית בלב [ע"ר (ארצי) 33237-03-17 הסתדרות העובדים הכללית החדשה – בית בלב

בית הדין הארצי לעבודה

ע"ר 54295-12-17

(23.10.2017) כי גם אם ההמצאה באמצעות משלוח הודעה לתיבת הדוא"ל של בעל הדין אינה מקיימת כל תג ותג שנקבע בתקנות, אולם מדובר בכתובת דוא"ל פעילה שנמסרה על ידי בעל הדין ומדובר בבעל דין שעושה שימוש בתוכנת נט המשפט להגשת כתבי בי דין - יש לראות בהמצאה לתיבת הדוא"ל כהמצאה כדין, הן על פי פרשנות תכליתית של התקנות, והן מכוח חובת תום הלב החלה על בעל דין. וכך נפסק:

"...ככל שבעל דין העושה שימוש בתוכנת נט המשפט להגשת כתבי בי דין לבית המשפט, מעלה טענה שאין להחיל את כלל ההדדיות מהטעם שלא מסר פורמאלית כתובת דוא"ל לצורך המצאת כתבי בי דין, או שאין ציון במערכת נט המשפט כי כתובת דוא"ל נמסרה לצורך המצאת כתבי בי דין, הרי שטענה זו אינה עולה בקנה אחד עם חובת תום הלב בניהול ההתדיינות החלה על בעל דין, ועל כן דינה להידחות. אין לקבל מצב שבו בעל דין יהנה מיתרונותיה של מערכת נט המשפט ויעשה בה שימוש להגשת כתבי בי דין מטעמו, ומאידך לא יתאפשר לבית המשפט להמציא לבעל דין החלטות באמצעות מערכת נט המשפט, בנימוק שכתובת הדוא"ל לא נמסרה לצורך המצאת כתבי בי דין. גם אם בניגוד לתקנה 497ג(ד) המערכת אפשרת לבעל דין להגיש כתבי טענות מבלי שמסר פורמאלית כתובת דוא"ל להמצאת כתבי בי דין, או משום מה לא צוין במערכת נט המשפט כי כתובת הדוא"ל נמסרה לצורך המצאת כתבי בי דין, אין לאפשר לבעל דין לנצל זאת לרעה, ולהתנער מקבלת כתבי בי דין באמצעות מערכת נט המשפט".

(ההדגשה הוספה – ל.ג.).

בעניין בית בלב נפסק כי אין להחיל את הכלל שנפסק בהליך על המקרה הנדון בו, נוכח אי בהירות שהיתה בנוגע למצב המשפטי לאחר הלכת עמישב – מוסט, וכי אין להחיל את "כלל הידיעה", וכן נוכח העובדה שהערעור הוגש כשבועיים לאחר המועד להגשתו, ובנסיבות העניין אין מדובר בפרק זמן שמצדיק את החלת כלל הידיעה.

20. שאלת היחס בין "כלל הידיעה" לבין "כלל ההמצאה" בעידן נט המשפט נבחנה גם בפסיקתו של בית המשפט העליון. בעניין ע"א 4637/16 הפטריארכיה היוונית אורתודוקסית נ' פארוק איברהים יעקוב (15.10.2017) נפסק מפי רשמת בית המשפט העליון כך:

"פרק הזמן אשר חלף בענייננו ממועד הידיעה (כאמור כפי שהוא מתועד באתר "נט המשפט" והמערערת לא ציינה וממילא לא הוכיחה מועד ידיעה אחר) ועד למועד הגשת הערעור בפועל הוא פרק זמן של שלושה חודשים, כלומר פרק זמן משמעותי, הכפול מפרק הזמן הקבוע בדין להגשת ערעור.

מהחלטות אשר ניתנו בעבר ניתן ללמוד כי כאשר עבר פרק זמן קצר יחסית בין המועד בו חלף פרק הזמן הקבוע בדין להגשת הליך ערעורי, אם מונים אותו ממועד הידיעה, ועד למועד ההגשה בפועל, הנטיה היא - כאשר לא הוכחו נסיבות קונקרטיות המלמדות על חוסר תום לב דיוני - לאפשר את הגשת ההליך או ליתן ארכה להגשתו (ראו למשל: בש"א

בית הדין הארצי לעבודה

ע"ר 54295-12-17

4825/16 פלונית נ' פלונית (7.9.2016) (להלן: עניין פלונית) (כשבוע וחצי); עניין עיריית רחובות (ארבעה ימים); עניין בן מוחה (כשבועיים); עניין אלוני (אחד-עשר ימים)). ההנחה העומדת בבסיס החלטות אלו היא כי בימים הסמוכים למועד ידיעה על החלטה יכול בעל הדין להניח שזו תומצא לו בסמוך לכך, ואין מקום לכך שיעמוד לרשותו לבסוף פרק זמן קצר מזה הקבוע בדין בשל המתנתו להמצאה. אולם כאשר נוקפים הימים (כך שמסתבר יותר כי ההחלטה לא תומצא כלל), אין באפשרותו של בעל דין להיבנות מהיעדר ההמצאה ועליו לפעול בתום לב דיוני ולהשיג על ההחלטה על יסוד ידיעתו. זאת בפרט כאשר ידיעתו זו מבוססת על צפייה בהחלטה, על נימוקיה, באתר "נט המשפט". בענייננו המתניה המערערת פרק זמן ממושך ביותר של שלושה חודשים בין המועד בו בא-כוחה ידע על פסק הדין - ואף צפה בו, ולכל הפחות יכול היה לצפות בו בקלות באתר "נט המשפט" (והשוו לעניין זה עניין אבולפיה) - לבין מועד הגשת הערעור, פרק זמן העולה לטעמי כדי התנהלות בחוסר תום לב דיוני. בהחלטה שניתנה על ידי בהליך אחר עמדתי על כך ש:

את טענת בא-כוח המבקשת לפיה 'בהינתן שלא היתה כל המצאה כדין, זכאית המבקשת להגיש ערעורה בכל זמן' לא ניתן לקבל. על פי גישה זו, מקום בו החלטה לא הומצאה כדין לבעל דין אך הוא ידע על קיומה רשאי הוא לשבת בחיבוק ידיים ללא מגבלת זמן ולהגיש הליך ערעורי בכל מועד שיבחר וגם בחלוף פרק זמן משמעותי מאוד למן מועד ידיעתו עליו. גישה כזו, לפיה בהעדר המצאה יש להתעלם מידיעתו של בעל דין או של בא-כוחו על החלטה שיפוטית, אינה מתיישבת עם החובה המוטלת על בעל דין לנהוג בתום לב, ויש לבחון בכל מקרה קונקרטי לגופו את התנהלותו הדיונית של בעל הדין על רקע ידיעתו זו (ראו והשוו בש"א 2692/16 פלוני נ' פלונית, פסקה 3 (13.5.2016)). וכפי שצינתי בעניין ברגר הנ"ל: 'בעל דין אינו רשאי להמתין בחוסר מעש ללא מגבלת זמן... ככל שחולף פרק זמן גדול יותר למן מועד ידיעתו, יש לומר כי המתנתו נגועה בחוסר תום לב' (שם, פסקה 2) "[ההדגשה הוספה] (עניין פלונית, פסקה 2)".

(ההדגשה במקור – ל.ג.).

21. בפסק דין שניתן לאחרונה על ידי בית המשפט העליון [בש"א 8839/18 עמית כהן – המאגר הישראלי לביטוחי רכב (פול) (19.12.2018)] נפסק כי –

"בשולי הדברים אעיר כי טענות של בעלי דין לעניין המצאת החלטת בית משפט, שעה שאין חולק כי הם צפו באותה ההחלטה, מעוררות חוסר נוחות והן עשויות להצדיק בנסיבות מסוימות העדפה של מועד הידיעה של בעל הדין על אודות קיומה של ההחלטה, על פני מועד המצאתה (ראו למשל: בש"א 1788/06 קלינגר נ' זקס פסקה 7 (13.11.2007)). לא מן הנמנע, שמקרה זה נכנס לגדרם של אותם מקרים".

בית הדין הארצי לעבודה

ע"ר 54295-12-17

22.ומן הכלל אל הפרט:

העובדות הרלוונטיות הן כמפורט להלן:

- 22.1. פסק הדין ניתן ביום 27.10.2016.
 - 22.2. על פי הנתונים במערכת נט המשפט, ב"כ המערערת צפה בפסק דינו של בית הדין האזורי ביום מתן פסק הדין, 27.10.2016.
 - 22.3. פסק הדין צורף לבקשה לסילוק על הסף של תביעה שהגישה המערערת בבית משפט השלום בת"א, 13582-05-16, שהוגשה ביום 1.11.2016.
 - 22.4. פסק הדין צורף לבקשה לסילוק על הסף של תביעה שהגישה המערערת בבית משפט השלום בת"א, 56674-05-16, שהוגשה ביום 1.11.2016.
 - 22.5. הערעור שהגישה המערערת על פסק הדין של בית הדין האזורי הוגש ביום 21.2.2017, דהיינו כמעט ארבעה חודשים לאחר מתן פסק הדין ולאחר המועד שבו צפה ב"כ המערערת בפסק הדין בתוכנת "נט המשפט" ושלושה חודשים ושלושה שבועות מהמועד בו צורף פסק הדין לבקשות לסילוק על הסף של תביעות נוספות שהגישה המערערת.
23. הגשת ערעור לאחר פרק זמן כה ארוך, **בן כמעט ארבעה חודשים**, שבו גם בא כוחה של המערערת ידע על פסק הדין נוכח הצפייה בנט המשפט וגם המערערת ידעה על פסק הדין, שכן כאמור הוא צורף **במלואו** לשתי בקשות לסילוק על הסף של תביעות שהגישה המערערת, שבמסגרתן המערערת ייצגה את עצמה, היא התנהלות הנגועה בחוסר תום לב, ומצדיקה להחיל את כלל הידיעה. אכן, לפי הפסיקה צפייה יזומה בנט המשפט אינה בגדר המצאה כדין, מהטעמים שפורטו בעניין **עמישב – מוסט**, ועל כן ככל שקיים פער זמנים סביר בין מועד הידיעה לבין מועד ההמצאה, או ככל שההליך הערעורי מוגש בתוך פרק זמן סביר לאחר מועד הידיעה, יש לקבל את ההליך הערעורי לרישום. אולם, בנסיבות המקרה הנדון, פרק זמן בן שלושה חודשים ושלושה שבועות אינו פרק זמן סביר, ואף אינו פרק זמן גבולי, אלא פרק זמן משמעותי, וההיאחזות בכך שפסק הדין לא הומצא כדין נגועה בחוסר תום לב.
24. על האמור נוסף כי נראה שהתנהלות המערערת בהגשת הערעור היא המשך ישיר להתנהלותה של המערערת בהליך בבית הדין האזורי. כך, בהחלטה מיום 26.3.2014 קבע בית הדין האזורי כי **"יש פה התנהלות פשוט שערוייתית של התובעת** (המערערת) **ובא כוחה"**, ובפסק הדין נקבע כי התנהלותה של המערערת הייתה **"לא**

בית הדין הארצי לעבודה

ע"ר 54295-12-17

ראויה". זאת ועוד. מדובר באירועים שהתרחשו בשנת 2006, לפני למעלה משנים עשרה (!) שנה, עת התביעה הוגשה בשנת 2011, כחמש שנים לאחר האירועים. יתר על כן. מהבקשות לסילוק על הסף שהוגשו בהליכים ת"א 16-05-56674 ובת"א 13582-05-16 עולה כי המערערת ניהלה ומנהלת למעלה מעשרים הליכים בערכאות שונות ברחבי הארץ, שהוגשו נגד גורמים שונים, בטענות כאלה ואחרות שעניינן לשון הרע כביכול שפורסם נגדה בתקופת עבודתה כאזרחית עובדת צה"ל, שהגיעה לסיומה לפני למעלה מעשור, בשנת 2007, עת חלקם הוגשו בשיהוי ניכר, וגם בפסקי דין בהליכים אחרים נמתחה ביקורת חריפה על התנהלותה. כך, בפסק הדין בת"א 16-05-56674 נפסק כי **"התובעת מטריחה את הפרקליטות והצדדים השונים בהליכים רבים ובמועדים רחוקים מאד ממועד קרות האירועים"**. על רקע האמור, בחלוף למעלה משנים עשרה שנה ממועד האירועים, לאחר התדיינות שהתמשכה שש שנים, ומשלא הוגש ערעור על פסק הדין פרק זמן משמעותי בן כמעט ארבעה חודשים, נראה כי יש עדיפות ברורה לאינטרס ההסתמכות של המשיב והמדינה (שכן המשיב מיוצג על ידי פרקליטות המדינה בהליך) לסופיות ההתדיינות בהליך זה.

25. בהתייחס לטענות המערערת ככל שלא ניתן להן מענה עד כה:

25.1. אין לקבל את הטענה כי אין להחיל את "כלל הידיעה" בנסיבות של צפייה במערכת נט המשפט, כי היו מקרים שבהם הועלה לאתר מסמך שנחזה להיות "פסק דין" אולם היה מדובר רק ב"טיוטה". מדובר במקרים נדירים ביותר, ויש לקבוע את אמות המידה על יסוד המהלך הרגיל של הדברים ולא על יסוד תקלות חריגות ונדירות.

25.2. לא מצאנו כי נוכח העובדה שהבקשה לסילוק על הסף הוגשה בחלוף חצי שנה ממועד הגשת הערעור, אולם בטרם הגישה המערערת כתב ערעור מתוקן וסיכומי טענות מטעמה, יש משום שיהוי.

26. סוף דבר – לאור כל האמור לעיל, יש מקום להחיל במקרה הנדון את כלל הידיעה, ולסלק על הסף את הערעור שהגישה המערערת על פסק דינו של בית הדין האזורי (ע"ע 17-02-44109). כפועל יוצא מכך, נדחה הערעור על פסק דינה של הרשמת.

בית הדין הארצי לעבודה

ע"ר 54295-12-17

27. המערערת תישא בהוצאות שכ"ט עו"ד של המשיב בסך של 5,000 ₪, שישולמו בתוך 30 יום ממועד המצאת פסק הדין.

ניתן היום, כ"ג בטבת התשע"ט (31 בדצמבר 2018) בהעדר הצדדים.

אילן סופר,
שופט

רועי פוליאק,
שופט

לאה גליקסמן,
שופטת, אב"ד

מר אמנון גדעון,
נציג ציבור (מעסיקים)

גברת חיה שחר,
נציגת ציבור (עובדים)